Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000969

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-03-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білас Юлія Валеріївна

2. Yuliia V. Bilas

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5718-109

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія науки та українознавство

Дата захисту: 21-05-2025

Спеціальність за освітою: Історія та археологія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Код за ЄДРПОУ: 02071151

Місцезнаходження: вул. Чорноглазівська, буд. 17, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8127

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03

Тема дисертації:

1. Життєвий шлях, творчий доробок та громадська діяльність С. В. Пилипенка (1891–1934 рр.)

2. Life path, creative achievements and public activities of S. V. Pylypenko (1891–1934)

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена дослідженню біографії українського письменника та громадського діяча Сергія Володимировича Пилипенка, а також персоніфікації його особистого внеску у формування соціокультурного середовища першої третини XX століття. Актуальність тематики пояснюється необхідністю аналізу діяльності ключових особистостей української національної еліти на тлі політичних репресій 1920-х – 1930-х рр. Поступове повернення із забуття навмисно викреслених прізвищ репресованих діячів доби Розстріляного відродження, відновлення пам'яті про них, та меморіалізації їх доробку в сучасному історико-культурному просторі вимагає ретельного відтворення наукових та інтелектуальних біографій науковців, митців і громадських діячів тощо. Дослідження акцентоване на громадському доробку та особистому внеску Сергія Пилипенка у розвиток соціокультурного середовища України першої третини XX століття. Мета – спираючись на опрацювання історичних джерел та наукової літератури здійснити комплексне дослідження

біографії і провести реконструкцію життєвого шляху українського письменника Сергія Володимировича Пилипенка. Об'єктом дослідження є соціокультурне середовище України першої третини XX в контексті діяльності провідних представників української національної еліти. Предмет дослідження – відтворення багатомірних напрямів діяльності українського громадського діяча і письменника Сергія Пилипенка (1891 - 1934 рр.) та його ролі в українському громадському, науковому й культурно мистецькому середовищі першої третини XX століття. Відновлення історичної пам'яті та меморіалізація репресованого діяча в українському загальнокультурному просторі. У вступі обґрунтовано актуальність необхідності комплексного дослідження біографії Сергія Пилипенка, окреслено об'єкт, предмет, хронологічні і територіальні межі дослідження. Визначено мету наукового дослідження, а також конкретно-проблемні завдання. Охарактеризовано методологічну основу дисертаційної праці. Представлено наукову новизну і наведено інформацію щодо зв'язку роботи з науковими програмами, планами і темами. Висвітлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки й представлено перелік публікацій за темою дисертації. Дисертація складається із чотирьох розділів. Перший розділ присвячено історіографічному аналізу наукової і науково-популярної літератури, що дозволяє визначити як попередній ступінь дослідження обраної теми, так і сприяє визначенню новітніх напрямів наукового пошуку відомостей про діяльність Сергія Пилипенка. Зокрема розділ висвітлює сукупність історичних джерел. Джерельна база представлена архівними документами, періодичними виданнями, епістолярієм, мемуарами, усно-історичними джерелами і речовими пам'ятками. Проведення комплексного дослідження особистості Сергія Пилипенка й висвітлення невідомих сторінок його біографії відбувалося на основі використання різноманітних принципів і методів наукового дослідження. У другому розділі вперше представлено генеалогічне дослідження родини Пилипенків кінця XIX – початку XX століття, проаналізовано роки навчання Сергія Пилипенка в Першій Київській гімназії, розкрито умови формування фахового хисту діяча під час навчання в Київському університеті. Висвітлено освітню і викладацьку діяльність митця після відрахування з університету, а також проаналізовано його участь у Першій світової війни. Зокрема, шляхом опрацювання газетної періодики 1910-х рр. охарактеризовано журналістську й редакторську діяльність Сергія Пилипенка у перші повоєнні роки. Третій розділ присвячено оцінці ролі і місця діяча в зародженні і розвитку нового літературно-мистецького середовища у Харкові, який був столицею УСРР. Спираючись на джерельну базу визначено і структуровано основні напрями діяльності Сергія Пилипенка в першій половині 1920-х рр. Складено оцінку його особистого внеску як в розвиток мистецтва, так і в політико-ідеологічну просвіту селянської та міської громадськості. Аналізуючи багатомірну діяльність Сергія Пилипенка, в тому числи його членство в Президії Державної правописної комісії 1927 року було визначено роль постаті в діяльності партії, а також його вплив на соціальне, наукове і культурно-мистецьке середовище Харкова першої половини 1920-х рр. У розділі простежено риси власних націонал-комуністичних переконань Сергія Пилипенка. Досліджено причинно-наслідкові зв'язки між націонал-комуністичною діяльністю Сергія Пилипенка та подальшою інкримінацією проти нього збоку партійного керівництва. Четвертий розділ присвячений висвітленню репресивного процесу проти Сергія Пилипенка. Проаналізовано кримінальну справу проти митця та процес поступового викреслення його особистості з професійного, громадського, культурно-мистецького простору. Зокрема четвертий розділ присвячено шляху історичної реабілітації Сергія Пилипенка після довгих років забуття та поверненню пам'яті про нього. У розділі приділено увагу основним етапам меморіалізації його особистості.

2. The dissertation is devoted to the study of the biography of the Ukrainian writer and public figure Sergey Pylypenko, as well as the personification of his personal contribution to the formation of socio -cultural the environment of the first third of the twentieth century. The relevance of the topic is explained by the need to analyze the activities of key personalities of the Ukrainian national elite against the backdrop of political repression of the 1920s-1930s. scientists, artists and public figures, etc. The study is emphasized on the public work and personal contribution of Sergei Pylypenko to the development of the socio -cultural environment of Ukraine in the first third of the twentieth century. Purpose - based on the processing of historical sources and scientific Literature to carry out a comprehensive study of biography and to reconstruct the life of the Ukrainian writer

Sergey Pylypenko. The object of the study is the socio -cultural environment of Ukraine of the first third of the 20th in the context of the leading representatives of the Ukrainian national elite. The subject of the study is the reproduction of multidimensional activities of the Ukrainian public figure and writer Sergei Pylypenko (1891 - 1934) and his role in the Ukrainian public, scientific and cultural artistic environment of the first third of the twentieth century.Restoration of historical memory and memorialization of the repressed figure in the Ukrainian cultural space. The introduction substantiates the urgency of the need for a comprehensive study of Sergei Pylypenko's biography, the object, subject, chronological and territorial boundaries of the study are outlined. The purpose of scientific research, as well as concrete and problem tasks, is defined. Characterized Methodological basis of dissertation. Scientific novelty is presented and information on communication with scientific programs, plans and topics is presented. The practical importance of the results obtained is covered, information on the personal contribution of the applicant is provided and a list of publications on the topic of the dissertation is presented. The dissertation consists of four sections. The first section is devoted to historiographical analysis of scientific and popular literature, which allows to determine both the previous degree of study of the chosen topic, and contributes to the definition of the latest directions of scientific search for information about the activities of Sergei Pylypenko. In particular, the section covers a set of historical sources. The source base is represented by archival documents, periodicals, epistolary, memoirs, oral historical sources and material monuments. Conducting a comprehensive study of Sergei Pylypenko's personality and the coverage of unknown pages of his biography was based on the use of various principles and methods of scientific research.The second section first presents a genealogical study of the Pylypenkov family of the late nineteenth and early twentieth centuries, the years of study of Sergey Pylypenko in the first Kiev gymnasium, the conditions of formation were revealed The professional skill of the figure while studying at the University of Kiev. The educational and teaching activities of the artist after deduction from the university are covered and his participation in the First World War is analyzed. In particular, by working out the newspaper periodicals of the 1910s, the journalistic and editorial activity of Sergei Pylypenko in the first postwar years was characterized. The third section is devoted to the assessment of the role and place of the figure in the emergence and development of a new literary and artistic environment in Kharkiv, which was the capital of the USSR. Based on the source base, the main directions of activity of Sergey Pylypenko in the first half of the 1920s were defined and structured. The assessment of his personal contribution was made both in the development of art and political and ideological education peasant and city public. Analyzing the multidimensional activity of Sergey Pylypenko, amongst his membership in the Presidium of the State Spelling Commission in 1927 was determined the role of a figure in the activity of the party, as well as its impact on the social, scientific and cultural and artistic environment of Kharkiv in the first half In the 1920s, the section of his own national communist beliefs by Sergei Pylypenko was traced.The cause and effect relationships between the national communist activities of Sergei Pylypenko and the subsequent incrimination against him on the side of the party leadership were investigated. The fourth section is devoted to the coverage of the repressive process against Sergei Pylypenko. In particular, the fourth section is devoted to the path of historical rehabilitation of Sergei Pylypenko and the main stages of memorialization of his personality.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Білас Ю. В. «Odvertyj lyst do vsix» Сергія Пилипенка. Латинізація української писемності в добу національного відродження. Дослідження з історії і філософії науки і техніки. Дніпро: Дніпровський національний університет імені О. Гончара, 2022. Вип. № 2. С. 152–157.
- Білас Ю. В. Сергій Пилипенко – «студент революції». Роки навчання українського письменника в університеті Святого Володимира. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: "Історія України: Українознавство: історичні та філософські науки". Харків, 2023. Випуск 35. С. 27–36.
- Білас Ю. В. Український письменник та громадський діяч Сергій Пилипенко. Шлях із забуття в безсмертя. Вісник науки та освіти. Серія «Історія та археолоія». Київ, 2024. №7 (25). С. 1221–1234.
- Білас Ю. В. Націонал-комуністичні риси в діяльності С. Пилипенка доби «червоного терору» 1920–1930-х років. Українознавство. Київ, 2024. Вип. 4. (93). С. 210–221.
- Білас Ю. В. Бронзова поезія Міртали Пилипенко у музейному просторі Харкова. Історія і сучасність : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (15–16 березня 2018 р.) Харків, 2018. Вип. 6. С. 16–22.
- Білас Ю. В. Вплив освітнього процесу в Першій Київській гімназії на формування особистості українського письменника Сергія Пилипенка. Матеріали XXVII Всеукраїнської наукової конференції молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою «Молодь в історії науки і техніки: консолідація української нації» (22 квітня 2022 р.) Київ, 2022. С. 39–40.
- Білас Ю. В. Правописна пропозиція Сергія Пилипенка часів українського національного відродження. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес : матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції студентів і аспірантів (29 вересня 2022 р.) Харків, 2022. С. 31–32.
- Білас Ю. В. Роль педагога Я. М. Шульгіна у вихованні та становленні особистості українського письменника С. В. Пилипенка. Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених : збірник тез доповідей 16-ї Міжнародної науково-практичної конференції магістрантів та аспірантів (14–16 грудня 2022 р.) Харків, 2022. С. 324–325.
- Білас Ю. В. До біографії українського письменника Сергія Пилипенка. Метричні дані як історичне джерело. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я = Information technologies: science, engineering, technology, education, health : тези доповідей 31-ї Міжнародної науково-практичної конференції. MicroCAD-2023 (17–20 травня 2023 р.) Харків, 2023. С. 896.
- Білас Ю. В. "Революційне" студентство українського письменника С. В. Пилипенка. Роки навчання в університеті Святого Володимира. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес : матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції студентів і аспірантів (19–20 квітня 2023 р.) Харків, 2023. С. 72–74.
- Білас Ю. В. Роль українського письменника С. В. Пилипенка у розвитку освіти Київщини на початку XX ст. Історія науки і техніки у кризові періоди суспільного розвитку : матеріали Двадцять восьмої всеукраїнської наукової конференції молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів (14 квітня 2023 р.) Київ, 2023. С. 46–49.
- Білас Ю. В. Символізм української духовності в меморіальному музеї письменника С. В. Пилипенка. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес : матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції студентів і аспірантів (19–20 квітня 2023 р.) Харків, 2023. С. 118–120.
- Білас Ю. В. Роль і місце українського письменника Сергія Пилипенка в діяльності газети "Селянська правда". Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес : матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції студентів і аспірантів (18–19 квітня 2024 р.) Харків, 2024. С. 76–78.
- Білас Ю. В. Будинок письменників у Харкові. Сумне "Слово" в житті Сергія Пилипенка. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я = Information technologies: science, engineering, technology, education, health : тези доповідей 32-ї міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD–2024 (22–25 червня 2024 р.)Харків, 2024. С. 1050.

- Білас Ю. В. Історичні аспекти української науки часів «червоного терору» в біографії Сергія Пилипенка. Автоматизація, електроніка, інформаційно-вимірювальні технології: освіта, наука, практика :матеріали V Міжнародної науково-технічної конференції (28–29 листопада 2024 р.) Харків, 2024. С. 212.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скляр Володимир Миколайович

2. Volodymyr M. Skljar

Кваліфікація: д.і.н., професор, 09.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0020-5973

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дворкін Ігор Володимирович

2. Igor V. Dvorkin

Кваліфікація: к.і.н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9190-8265

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вовк Ольга Ігорівна

2. Olga I. Vovk

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-6136-6318

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернікова Інна Володимирівна

2. Inna V. Chernikova

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7841-3516

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Телуха Світлана Степанівна

2. Svitlana S. Teluha

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8712-4270

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фрадкіна Наталя Володимирівна
2. Natalya V. Fradkina

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2879-3183

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Тверитникова Олена Євгенівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Тверитникова Олена Євгенівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Білас Юлія Валеріївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна